

Μαρούσι, 26-01-2024
Αριθ. Πρωτ.: 2816

Μαρούσι,

Νομικό Τμήμα

Τηλέφωνο : 210 6151000

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης,
Υπηρεσία Συντονισμού
Γραφείο Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων
Φραγκούδη 11& Αλ.Πάντου-Καλλιθέα
101 63 Αθήνα
Υπόψη: κ. Α.Κεχαγιόγλου
Τηλ.: 210-9098610, 213-1318610

email: ke@mindigital.gr.

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθ. 2604/16-1-24 αναφορά της βουλευτή ΣΥΡΙΖΑ
κ. Γ. Καραμέρου

ΣΧΕΤ: Η με αριθ. πρωτ. ΕΕΤΤ 1665/16-1-2024 επιστολή του Υπουργείου σας
(αριθ. πρωτ. Υ.ΨΗ.Δ 1505/16-1-2024)

Η ζωή και κατ' επέκταση η προσέλκυση ψηφιακών νομάδων δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τα σύγχρονα δίκτυα και το κόστος των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, αλλά αντίθετα τελεί σε συνάρτηση με την ευρύτερη πολιτική μίας χώρας, εξαρτώμενη από πλείονες παράγοντες, όπως το κόστος διαβίωσης, η ενεργή διαθεσιμότητα βίζας, η φορολογική πολιτική και η αφορολόγητη διάρκεια αυτής, οι απαιτήσεις εισοδήματος για βίζα, η παγκόσμια βαθμολογία υγείας (GHS), αλλά και η δημοτικότητα του τουρισμού¹. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω σε απάντηση της ως άνω σχετ. 2604/16-1-2024 ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή από το βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ, κ. Γ. Καραμέρο, με θέμα «Οι ψηφιακοί νομάδες γυρνούν την πλάτη στην Ελλάδα λόγω απραξίας της κυβέρνησης σε ψηφιακό μετασχηματισμό, ακρίβεια και στεγαστικό» θέτουμε υπόψη σας τα ακόλουθα αναφορικά με τα όσα τίθενται στη σχετική ερώτηση υπό το πρίσμα των αρμοδιοτήτων της ΕΕΤΤ:

- i. Η ΕΕΤΤ είναι η εκ του νόμου² **αρμόδια ρυθμιστική αρχή** για θέματα παροχής δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και ταχυδρομικών υπηρεσιών ενώ παράλληλα είναι και αποκλειστική **Εθνική Αρχή Ανταγωνισμού** στις αγορές της αρμοδιότητάς της³.

¹ <https://visaguide.world/digital-nomad-visa/digital-nomad-index/>

² άρθρο 113 παρ. 2 του Ν.4727/2020, άρθρα 6-12 του Ν. 4070/2012 και άρθρο 5 του Ν.4053/2012

³ α. 113 παρ. 1 στ του Ν. 4727/2020, παρ. 1κα, κδα και 2α του άρθρου 5 του Ν. 4053/2012, α.12 του Ν. 4886/2022

- ii. Ο ν. 4727/2020 ενσωμάτωσε στο εθνικό δίκαιο τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (οδηγία 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου) θέτοντας ρητά ως **στόχους πολιτικής** που οφείλει να τηρεί τόσο η ΕΕΤΤ όσο και οι λοιπές αρμόδιες, για την τήρηση του ως άνω νόμου, Αρχές:
- «α) την **προαγωγή της συνδεσιμότητας και της πρόσβασης σε δίκτυα πολύ υψηλής χωρητικότητας**,
- β) την **προαγωγή του ανταγωνισμού στην παροχή δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών**
- γ) τη συμβολή στην ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς προωθώντας **συνθήκες σύγκλισης για τις επενδύσεις** και την παροχή δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών,
- δ) την **προαγωγή των συμφερόντων των πολιτών της Ε.Ε.**, διασφαλίζοντας τη συνδεσιμότητα και την εκτεταμένη διαθεσιμότητα και χρήση δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας.
- iii. Ενόψει των ανωτέρω προκύπτει με σαφήνεια ότι για την ΕΕΤΤ προτεραιότητες, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, είναι **τόσο η προάσπιση των συμφερόντων των καταναλωτών όσο και η ανάπτυξη υποδομών σύγχρονων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών**, κι αυτό προκειμένου να προαχθεί η συνδεσιμότητα και η πρόσβαση σε δίκτυα πολύ υψηλής χωρητικότητας, καθώς και η χρήση τους, από όλους τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της χώρας. Ιδιαίτερα σχετικά με την ανάπτυξη των υποδομών δικτύων θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν και οι Ευρωπαϊκοί στόχοι με ορίζοντα το 2030, όπως καθορίζονται στο Digital Decade Policy Programme της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τους οποίους οφείλει να επιτύχει και η Ελλάδα καθώς και το γεγονός ότι η ανάπτυξη υποδομών δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών απαιτεί σημαντικές επενδύσεις. Σημειώνεται ότι πρόσφατες μελέτες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναδεικνύουν ένα έλλειμμα διαθέσιμων κεφαλαίων των παρόχων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών περίπου της τάξης των 175 δισεκατομμυρίων ευρώ για την επίτευξη των στόχων υποδομών συνδεσιμότητας έως το 2030.
- iv. Σχετικά με τις παρεχόμενες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες στην Ελλάδα αναφέρουμε ότι σύμφωνα με την έρευνα για την [Ευρυζωνική κάλυψη στην Ευρώπη το 2022](https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/broadband-coverage-europe-2022) (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/broadband-coverage-europe-2022>), η Ελλάδα κατέγραψε καλύτερες επιδόσεις από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στη συνολική σταθερή ευρυζωνική κάλυψη, τόσο στις αστικές όσο και στις αγροτικές περιοχές, με το 99% και 98,1% των νοικοκυριών να καλύπτονται αντίστοιχα.

Παράλληλα παρατηρείται σημαντική ανάπτυξη (8% στα μέσα του 2022) των δικτύων οπτικών ινών, με την κάλυψη να ανέρχεται στο 27,8% των ελληνικών νοικοκυριών, ποσοστό χαμηλότερο του Ευρωπαϊκού μ.ο. λόγω απουσίας προηγούμενων καλωδιακών δικτύων στη χώρα.

Πίνακας 1: Σταθερή ευρυζωνική κάλυψη ανά περιοχή στην Ελλάδα
(τεχνολογίες DSL ή/καιVDSL ή/και VDSL2 Vectoring ή/και FTTP)-
Σύνολο νοικοκυριών

Nuts3	Περιγραφή	%
EL301	Βόρειος Τομέας Αθηνών	100%
EL302	Δυτικός Τομέας Αθηνών	100%
EL303	Κεντρικός Τομέας Αθηνών	100%
EL304	Νότιος Τομέας Αθηνών	100%
EL305	Ανατολική Αττική	98%
EL306	Δυτική Αττική	99%
EL307	Πειραιάς, Νήσοι	99%
EL411	Λέσβος, Λήμνος	97%
EL412	Ικαρία, Σάμος	99%
EL413	Χίος	99%
EL421	Κάλυμνος, Κάρπαθος, Κάσος, Κως, Ρόδος	98%
EL422	Άνδρος, Σαντορίνη, Κέα, Μήλος, Μύκονος, Νάξος, Πάρος, Σύρος, Τήνος	98%
EL431	Ηράκλειο	98%
EL432	Λασιθί	98%
EL433	Ρέθυμνο	98%
EL434	Χανιά	98%
EL511	Έβρος	97%
EL512	Ξάνθη	93%
EL513	Ροδόπη	96%
EL514	Δράμα	99%
EL515	Θάσος, Καβάλα	99%
EL521	Ημαθία	99%
EL522	Θεσσαλονίκη	99%
EL523	Κιλκίς	98%
EL524	Πέλλα	98%
EL525	Πιερία	98%
EL526	Σέρρες	98%
EL527	Χαλκιδική	99%
EL531	Γρεβενά, Κοζάνη	99%
EL532	Καστοριά	98%
EL533	Φλώρινα	98%
EL541	Άρτα, Πρέβεζα	99%
EL542	Θεσπρωτία	99%
EL543	Ιωάννινα	97%
EL611	Καρδίτσα, Τρίκαλα	99%
EL612	Λάρισα	99%
EL613	Μαγνησία, Σποράδες	99%
EL621	Ζάκυνθος	96%
EL622	Κέρκυρα	97%
EL623	Ιθάκη, Κεφαλλονιά	96%
EL624	Λευκάδα	98%

EL631	Αιτωλοακαρνανία	99%
EL632	Αχαΐα	99%
EL633	Ηλεία	99%
EL641	Βοιωτία	99%
EL642	Εύβοια	99%
EL643	Ευρυτανία	98%
EL644	Φθιώτιδα	99%
EL645	Φωκίδα	99%
EL651	Αργολίδα, Αρκαδία	99%
EL652	Κορινθία	99%
EL653	Λακωνία, Μεσσηνία	99%

Πηγή: Στοιχεία ΕΕΤΤ

Σημειώνεται ότι η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες με το μεγαλύτερο ρυθμό ανάπτυξης δικτύων πρόσβασης οπτικών ινών στην Ευρώπη. Με βάση τα τελευταία στοιχεία του FTTH Council Europe το Σεπτέμβριο του 2022 ο αριθμός των νοικοκυριών που είχαν πρόσβαση σε δίκτυα οπτικών ινών αυξήθηκε σε σχέση με το Σεπτέμβριο του 2021 κατά 34.5% (4η θέση στην ΕΕ ως προς το ρυθμό αύξησης), ενώ ο αριθμός των συνδρομητών αντίστοιχων υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 70% (3η θέση στην ΕΕ).

Επίσης σε συνέχεια της δημοπρασίας για τη διάθεση του φάσματος για τα δίκτυα 5G το 2020, η Ελλάδα βρέθηκε στις κορυφαίες θέσεις της Ευρώπης ως προς την ετοιμότητα της για την ανάπτυξη των δικτύων 5G. Σήμερα και οι τρεις πάροχοι κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα προσφέρουν εμπορικές υπηρεσίες 5G, με τη συνολική κάλυψη να αυξάνεται κατά 19,6 εκατοστιαίες μονάδες, φθάνοντας στο 85,7% στα μέσα του 2022, υψηλότερη από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Επιπλέον, σύμφωνα με τα δεδομένα της εταιρείας Ookla τα οποία αναγνωρίζονται διεθνώς για την αξιολόγηση της ποιότητας υπηρεσίας των δικτύων, η κατάσταση στην Ελλάδα εμφανίζεται ιδιαίτερα ικανοποιητική για τα δίκτυα κινητών επικοινωνιών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ookla για το Δεκέμβριο 2023, η Ελλάδα βρίσκεται στην 36η θέση μεταξύ 146 χωρών παγκοσμίως ως προς την (download) ταχύτητα των κινητών δικτύων.

ν. Παράλληλα, το 2023 συνεχίστηκε για τέταρτη χρονιά η αποκλιμάκωση των τιμών στις επικοινωνίες⁴ και το 2023 ενώ ο Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΓΔΤΚ) αυξήθηκε κατά 3,5% σε σχέση με το 2022, ο Υποδείκτης Επικοινωνιών, μειώθηκε κατά 2,5%.

Πίνακας 2: Μέσος ετήσιος Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή- Μέσος ετήσιος Υποδείκτης Επικοινωνιών

	Μέσος ετήσιος ΓΔΤΚ	Δ%	Μέσος ετήσιος Υποδείκτης Επικοινωνιών	Δ%
2020	105,42	1,2%	105,17	-1,8%

⁴ Επισημαίνεται ότι ο ετήσιος υποδείκτης τιμών επικοινωνιών διαμορφώνεται σε συνάρτηση και με τις τιμές πώλησης των συσκευών κινητών τηλεφώνων καθώς και τις ταχυδρομικές υπηρεσίες.

2021	101,22	- 4,0%	97,85	-7,0%
2022	110,99	9,6%	95,46	-2,4%
2023	114,83	3,5%	93,05	-2,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Αντίστοιχη αποκλιμάκωση εμφανίζεται και σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο δείκτη τιμών επικοινωνιών (HFCE), καθώς και σε πακέτα κινητής που αφορούν αποκλειστικά δεδομένα (data-only) και απευθύνονται σε ψηφιακούς νομάδες ως αποκλειστική σύνδεση στο διαδίκτυο.

Ταυτόχρονα, η Ελλάδα βελτιώνει συνεχώς την κατάταξη της αναφορικά με την ανταγωνιστικότητα των τιμών των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε ενωσιακό επίπεδο. Ειδικότερα, σύμφωνα με την τελευταία διαθέσιμη έκδοση της θεσμικής έκθεσης για τη σύγκριση των τιμών των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης “Mobile and Fixed Broadband Prices in Europe in 2021” η Ελλάδα βρίσκεται στη 18η θέση αναφορικά με τις προσφερόμενες τιμές κινητών υπηρεσιών και τη 19η θέση για τις αντίστοιχες των σταθερών υπηρεσιών. Στην αντίστοιχη έκδοση για το 2018 η Ελλάδα κατείχε την 24η θέση στις τιμές των κινητών υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και την 26η θέση στις τιμές των σταθερών υπηρεσιών, αποδεικνύοντας τη σημαντική βελτίωση μέσα σε διάστημα τεσσάρων ετών.

- v. Η παραπάνω ανάπτυξη των σταθερών και κινητών δικτύων και οι μειώσεις στις τιμές των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών έχουν επιτευχθεί ως αποτέλεσμα και **σειράς παρεμβάσεων της ΕΕΤΤ** τόσο στο πλαίσιο της ρύθμισης της αγοράς των ηλεκτρονικών επικοινωνιών όσο και στο πλαίσιο εφαρμογής του δικαίου του ελεύθερου ανταγωνισμού με στόχο την ανάπτυξη υποδομών δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών υψηλής ποιότητας και ταυτόχρονα εύκολα προσβάσιμων στους πολίτες αλλά και σε επισκέπτες. Επιγραμματικά αναφέρουμε, ως σημαντικότερες παρεμβάσεις μας των τελευταίων ετών:

1. Την εισαγωγή του νέου ρυθμιστικού πλαισίου για τα σταθερά ευρυζωνικά δίκτυα (Ανάλυση Αγοράς 1) το οποίο εγκρίθηκε στις αρχές του 2023, αφού έλαβε τη σύμφωνη γνώμη της ΕΕ, και μάλιστα με πολύ θετικά σχόλια. Το πλαίσιο αυτό περιλαμβάνει και λεπτομερείς διαδικασίες για τη μετάβαση από τα δίκτυα πρόσβασης χαλκού στα δίκτυα πρόσβασης οπτικών ινών. Σημειώνεται ότι η ΕΕΤΤ είχε διεξάγει δημόσια διαβούλευση ειδικά επί του θέματος της μετάβασης από τα δίκτυα πρόσβασης χαλκού στα δίκτυα πρόσβασης οπτικών ινών, ήδη πριν το Σχέδιο Μέτρων για την Ανάλυση της Αγοράς 1, προκειμένου να συγκεντρώσει τις απόψεις της αγοράς επί του ως άνω κρίσιμου θέματος.
2. Την εισαγωγή του νέου μοντέλου ελέγχου συμπίεσης περιθωρίου κέρδους (Price Squeeze Model – PSM) των οικονομικών προγραμμάτων του παρόχου με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά (ΣΙΑ).
3. Την ανάπτυξη τεχνο-οικονομικών μοντέλων για τον προσδιορισμό υπό ρύθμιση τιμών χονδρικής για τις αγορές των δικτύων νέας γενιάς

και των μισθωμένων γραμμών, οι οποίες είναι αποφασιστικής σημασίας για την ανάπτυξη αποτελεσματικού ανταγωνισμού από τους εναλλακτικούς παρόχους.

4. Τη σχεδίαση και υλοποίηση της δημοπρασίας για τη διάθεση του φάσματος για τα δίκτυα 5G στο τέλος του 2020.
5. Τη δημιουργία πλαισίου για την κοινή χρήση υποδομών για την ανάπτυξη δικτύων κινητών ηλεκτρονικών επικοινωνιών
6. Τη δημιουργία πλαισίου και την ενθάρρυνση εισόδου εικονικών παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην ελληνική αγορά, τόσο σε επίπεδο πρόβλεψης υποχρέωσης παροχής πρόσβασης από τους παρόχους δικτύου κινητής, όσο και σε επίπεδο καθορισμού από την ΕΕΤΤ, στο πλαίσιο επίλυσης διαφοράς, του εύλογου της τιμής πρόσβασης σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των μερών.

Η ΕΕΤΤ θα συνεχίσει να συνεισφέρει στην προσπάθεια επίτευξης αυτών των στόχων με κατάλληλες ρυθμιστικές παρεμβάσεις και προτάσεις πολιτικών για την προώθηση της συνδεσιμότητας στη χώρα.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση ή περαιτέρω πληροφόρηση η οποία άπτεται των αρμοδιοτήτων μας.

Με τιμή,

Καθηγητής Κωνσταντίνος Μασσέλος

Πρόεδρος ΕΕΤΤ